

Kolaorkuverk eiga at verða ein partur í útbyggingarætlanini

Okkara egna kol kann koma okkum til góðar í møgulum flutnings- ella veitingarkreppum

- Vit mugu gera royndir við fjarhita sum skjótast
- 8000 tons av olju fyri 24 mill. kr. til spillis árliga
- Tryggin í Meginøkinum er longu í minna lagi
- Neyðugt er at útbyggja elorkuna sum skjótast
- Vatnorkuverk tey tryggastu og ráðevnið er ókeypis
- Diesilverk kunnu hava stóran týdning fyri fjarhita
- Vindorkuverk gera seg ikki galdandi innan el fyri árin
- Neyðugt við meira sundurgreinaðum kanningum

Av tí, ið nevnt er framm-
anfyri, er eyðsæð, at tey
verandi elverkini ikki
kunnu nøkta tørvinn í
næstum, og um tøluni fyri
tey ymisku verkini verða
sett upp í eitt trygdar-
roknið, visir tað seg,
at tryggin í Meginøkinum
longu er í minna lagi, og tí
er neyðugt at útbyggja
sum skjótast.

Spurningurin er sostatt
ikkí, um vit skulu út-
byggja, men um hvussu
elorkuútbyggingin eigur
at verða framd.

Tað finnast ymiskir
orkutekniskir møguleikar
til framleiðslu av el-megi,
og verður her vist á teir,
sum vit meta kunnu koma
uppá tal:

- a) Vatnorkuverk
- b) Kolorkuverk
- c) 4-takts diesilverk
- d) 2-takts diesilverk, og kanska sum ein framtíðarmøguleiki
- e) Vindorkuverk.

a) Vatnorkuverk

Vatnorkuverk eru vanliga
einfald í uppbygging og
rakstur, og eru serliga væl-
egnað til skjótast broyt-
ingar (regulering) í el-
skipanini. Í Føroyum er
møguleiki at byggja
nakað av vatnorkuverk-
um; men er hetta ikki nóg
mikið til at tørvurin á el-
megi verður nøktaður til
fulnar. Harumframt
krevja tilíkar útbyggingar
stórar ilgur í mun til in-
stalleraðu effektina.

Í hesum døgum, tá nóg-
verður tosað um trygd í
sambandi við orkuveiting,

slepst ikki undan, at vatn-
orkan helst er hin
tryggasta, umframt tað at
orkuráevnið er ókeypis.
Hetta merkir, at vatn-
orkuverk spara landinum
gjaldoyra fyri sparda olju,
sæð yvir langa tíð.

b) Kolorkuverk

Kolorkuverk eru vanliga
innrættaði til:

- a) at framleiða elorku
burturav og kallast tað tá
eitt »kondensationsverk«
- b) at framleiða elorku,
men við møguleika at
framleiða nakað av fjar-
hita og kallast tilíkar verk
fyri »úttaksverk«
- c) at framleiða elorku og
hitaorku í mun til hvørt
annað, so størst møgulig
nytta fæst úr kolinum.
Hesi verk kallast »mót-
trýstverk«.

Kolorkuverk eru ikki
vægnað til skjótast
broytingar í elfram-
leiðsluni og verða tí eisini
vanliga nýtt sum grund-
lastverk. Hesi fylla lut-
falsliga nóg, sammet við
t.d. diesilverk, og ilgur-
nar fyri hvørja
installeraða kW eru nakað
størri, enn tá talan er um
4-takts diesel. Hinvegin er
eitt kolorkuverk frá einum
tekniskum sjónarmiði
sera einfalt, sammet við
eitt diesilverk, og orku-
ráevnið kol er munandi
biligari enn olja.

Eisini skal nevast, at
tey kolorkuverk, talan her
er um, uttan trupulleikar
kunnu verða gjørd so-
leiðis, at føroyskt kol kann
brennast í teimum burtur-
av. Hetta síðsta kann

verða ógvuliga tíðandi í
spurninginum viðvíkjandi
tryggari orkuveitan.
Verkið kann, um neyðugt,
eisini brenna tungolju.

c) 4-takts diesilverk

Diesilverk við 4-takts
motorum hava stórar fyr-
runir, tá tørvur er á skjót-
um uppstarti og verða tey
tí eisini ofta nýtt til neyð-
elverki á t.d. kjarnorku-
verkum, í floghavnunum, á
hospitálum o.s.l. Eisini
verða diesilmotorar ofta
nýttir sum spisslastverk í
størra el-skipanum.

Fleiri staðir í heiminum
verða diesilverk tá eisini
nýtt sum grundlastverk,
fyrst og fremst á smærri
oyggjum og í fjarskotnum
býum ella til størra verk-
smiðjur.

Í dag, við teimum lut-
falsligu høgu oljupris-
unum, er tað tó ikki van-
ligt at seta tilíkar 4-takts
motorar upp sum grund-
last, í hvussu er ikki uttan
at nýta spillhitin til eitt-
hvørt idnaðar- ella annað
upphitingarendamál.

Nakrir av fyrminunum
við 4-takts diesilverk-
unum eru:

- at tey eru lutfalsliga bilig at keypa
- at tey ikki fylla so nóg
- at tey kunnu regulera skjótt
- at spillhitin frá teimum er beinleiðis nýtiligur til t.d. fjarhita.
- Vansin hinvegin:
- at tey bert kunnu nýta olju sum orkuráevni.

d) 2-takts diesilverk

Í høvuðsheitinum hava 2-
takts diesilmotorar higartil
mest verið nýttir sum
høvuðsmotorar umborð á
skipum; men hava teir
eisini í minni mun verið
nýttir til elframleiðslu á
landi.

2-takts motorarnir mala
vanliga seinni enn 4-takts
motorarnir, eru haldt tri
og kunnu brenna vánalig-
ari olju.

Spurningurin um olju-
góðskuna kann, sæð langa
tíð framyvir, hava týd-
ning, um áhersla verður
lögð á at nýta olju í el-
skipanini; men spurning-
urin kann verða, um
minnikostnaðurin fyri
tilíka olju í mun til aðra
olju kann víga upp tær
meiriløgu, ið skulu
gerast, tá sammet verður
við 4-takts diesilverk.

Meiriløgunar fyri 2-
takts- i mun til 4-takts
diesilverk, eru við gal-
dandi dagsprismum umleið
tað duplta pr. installerað
kW.

Samanumtikið kann sig-
ast, at nakrir av fyrmin-
unum við 2-takts diesel-
verkem eru:

- at tey eru rakstrartrygg
- at tey nýta minni orku-
ráevni fyri hvønn fram-
leiddan kWh í mun til
4-takts diesel
- at spillhitin frá teimum
er beinleiðis nýtiligur til
t.d. fjarhita
- at tey kunnu nýta vána-
liga olju.

Nakrir av vansunum eru:

- at tey krevja rættuliga
stórar ilgur
- at tey víga og fylla
rættuliga nóg
- at tey bert kunnu nýta
olju.

e) Vindorkuverk

Í samband við hesa frá-
greiðingina verður ikki
gjørt nóg burtur úr vind-
orkuni, tí met verður, at
hon ikki kemur at gera seg

galdandi innan el-skipa-
nina tey fyrstu árin.

Nevnt skal tó verða, at
aðrastaðni verður arbeitt
fram móti at kunna fram-
leiða rakstrartrygg vind-
orkuverk. Men enn er ov
stutt komið til, at nakað
nágreiniligt kann sigast
viðvíkjandi vindorku-
møguleikunum í Fø-
royum.

Elorku-útbygging Tørvur á útbygging

Sum nevnt undir pkt. 3.
4., er púra greitt, at brá-
neyðugt er at útbyggja el-
orku-skipanina.

Spurningurin er sostatt
bert, hvussu útbyggjast
skal.

Ymist eigur at verða
havt í huga, tá útbýgt
verður, eitt nú hesir týd-
ningarmiklu spurningar:

- a) Tørvurin á el-effekt (kW) nú og framyvir.
- b) Møguleiki skal verða at framleiða neyðuga elorku (kWh) nú og framyvir.
- c) Møguleikar fyri figging
- d) Umhvørvis- dalkingar-spurningar.
- e) Veitan av orkuráevni.
- f) Hvar verk kunnu setast við atliti til nýtslu av spillhita.
- g) Ilgur.
- h) Møguligur el-framleiðslukostnaður.
- i) Trygg orkuveiting.
- j) Verandi elorku-skipan.

Fyri at fáa eina hóming av
búskaparligu viðurski-
ftunum í sambandi við
ymiskar útbyggingar-
hættir, verða her sett upp
nøkur dømi um, hvussu
útbýgt kann verða, við
atliti til pkt. a), b) og j).

Útbyggingarmøguleikar

Í útbyggingini eru móg-
uleikar fyri nógvum ymisk-
um samansetingum; men í
dømunum er hetta av-
markað til at sammata
framleiðsluhættirnar við
hvønn annan, og eru her
gjørdar fyra útbyggingar-
ætlanir, sum eru grund-
aðar á ta væntaðu elnýtslu
fram til ár 2000.

Útbyggingar-ætlan A

Høvuðsentur er lagdur á
útbygging við vatnorku
eftir ætlanini frá 1978/79
há SEV og við kolaorku
til tað, sum írestar. Av tí
at tørvurin á effekt er brá-
neyðugur, er, umframt
tann 3,6 MW 4-takts die-
selmotorin, sum verður
uppsettur í Klaksvík,
roknað við at seta ein 5,7
MW 4-takts dieselmotor
upp á Sundi.

Útbyggingar-ætlan B

Sum A, men soleiðis at
kolorkuverkini istaðin
verða 2-takts diesilverk,
og at ein 12 MW 2-takts
dieselgenerator verður
settur upp á Sundi istaðin
fyri ein 5,7 MW 4-takts
diesel.

Útbyggingar-ætlan C

Hendan ætlan byggir á, at
øll framtíðar útbygging,
fram til ár 2000, verður
framd við kolaorku. Her,
sum undir A, verður tó
neyðugt at seta ein 5,7
MW 4-takts dieselgenera-
tor á Sundi, fyri at nøkta
tørvinn, ið verður, áðrenn
tað fyrsta kolorkuverkið
kann verða liðugt bygt.